

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою ХНЕУ ім. С. Кузнеця

Протокол № 7 від 12.03.2019 р.

Голова Вченої ради

Ректор _____ В. С. Пономаренко

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА
«ЕКОНОМІКА АГРОБІЗНЕСУ»

РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ	Перший (бакалаврський) рівень
СТУПІНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ	Бакалавр
ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ	05 Соціальні та поведінкові науки
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ	051 Економіка

ХАРКІВ, 2019

I. Преамбула

1. РОЗРОБЛЕНО

Методичною комісією Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця.

Голова методичної комісії:

Пономаренко В.С., д.е.н., проф., ректор ХНЕУ імені С. Кузнеця.

2. ЗАТВЕРДЖЕНО ТА НАДАНО ЧИННОСТІ

Освітньо-професійна програма «Економіка агробізнесу» першого (бакалаврського) рівня галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки», спеціальності 051 «Економіка» затверджена та введена в дію Наказом ректора Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця від 12.03.2019 р. № 65 у відповідності до рішення вченої ради університету від 12.03.2019 р. Протокол № 7.

3. ВВЕДЕНО ВПЕРШЕ

4. РОЗРОБНИКИ ОПП

Шиян Дмитро Вікторович, доктор економічних наук, професор кафедри економіки підприємств та менеджменту.

Ляліна Наталія Сергіївна, кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки підприємств та менеджменту.

Матвієнко – Біляєва Галина Леонідівна, кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки підприємств та менеджменту;

II. Загальна характеристика

II. Загальна характеристика

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень
Ступінь вищої освіти	Бакалавр
Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність	051 Економіка
Освітньо-професійна програма	Економіка агробізнесу
Обмеження щодо форм навчання	Обмеження відсутні
Освітня кваліфікація	Бакалавр з економіки за ОПП «Економіка агробізнесу»
Кваліфікація в дипломі	Ступінь вищої освіти «Бакалавр» Спеціальність 051 «Економіка» Освітня програма «Економіка агробізнесу»
Опис предметної області	<p>Об'єкт вивчення та/або діяльності: закономірності функціонування та розвитку соціально-економічних систем, соціально-економічних процесів, їх моделювання, прогнозування та регулювання, мотивація і поведінка економічних суб'єктів.</p> <p>Цілі навчання: підготовка фахівців, які володіють сучасним економічним мисленням, теоретичними знаннями і практичними навичками, необхідними для розв'язання завдань предметної області діяльності.</p> <p>Теоретичний зміст предметної області: поняття, категорії, концепції, принципи соціально-економічних наук.</p> <p>Методи, методики та технології: загальнонаукові методи пізнання, математичні, статистичні та якісні методи економічного аналізу, економіко-математичне моделювання, інформаційно-комунікаційні технології, методи дослідницької діяльності та презентації результатів.</p> <p>Інструментарій та обладнання: сучасне інформаційно-комунікаційне обладнання, інформаційні системи та програмні продукти, що застосовуються в економічній діяльності.</p>
Академічні права випускників	Можливість продовжувати освіту за другим (магістерським) рівнем вищої освіти. Набуття додаткових кваліфікацій в системі післядипломної освіти.

III. Обсяг кредитів ЄКТС, необхідний для здобуття відповідного ступеня вищої освіти

Обсяг освітньої програми підготовки бакалавра галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки спеціальності 051 Економіка освітньо-професійної програми Економіка агробізнесу:

- на базі повної загальної середньої освіти – 240 кредитів ЄКТС,
- на базі початкового рівня (короткий цикл) вищої освіти – 180 кредитів ЄКТС.

Термін навчання:

денна форма - три роки 10 місяців;

денна форма - один рік 10 місяців (скорочена форма навчання);

заочна форма - чотири роки 10 місяців.

Вибіркова складова освітньо-професійної програми складається з :

– непрофільних дисциплін (MINOR COURSE, ELECTIVE COURSES);

– дисциплін професійного спрямування (MAJOR COURSE, ELECTIVE COURSES).

Непрофільні дисципліни (MINOR COURSE, ELECTIVE COURSES) обираються студентами із загального переліку навчальних дисциплін Університету (пул вибірових дисциплін ХНЕУ ім. С. Кузнеця).

ELECTIVE COURSES – окремі варіативні дисципліни загальним обсягом 5 кредитів ЄКТС. Для загального циклу такими дисциплінами можуть бути:

- дисципліни соціально-психологічного спрямування (наприклад: «Психологія», «Управління конфліктами», інші);

- дисципліни технологічного спрямування (наприклад: «Концепції сучасного природознавства», «Системи технологій промисловості», «Екологія», інші).

- дисципліни правового спрямування (наприклад: «Господарське право», «Трудове право», «Цивільне право» та інш.).

MINOR COURSE – це блок з чотирьох взаємопов'язаних дисциплін непрофільного для студента напряму підготовки, що вивчаються послідовно на 2, 3 курсах. Загальний обсяг MINOR COURSE складає 20 кредитів ЄКТС (по 5 кредитів на дисципліну).

Дисципліни професійного спрямування (MAJOR COURSE, ELECTIVE COURSES) пропонуються випусковими кафедрами. У сукупності MAJOR COURSE визначає профільність підготовки та можуть пропонуватися у вигляді пакету навчальних дисциплін.

IV. Перелік компетентностей випускника

Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в економічній сфері, які характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки.
Загальні компетентності	<p>ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p> <p>ЗК2. Здатність зберігати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p> <p>ЗК3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, наукових узагальнень.</p> <p>ЗК4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК5. Знання та розуміння проблем предметної області професійної діяльності.</p> <p>ЗК6. Здатність до усної та письмової професійної комунікації державною та іноземною мовами.</p> <p>ЗК7. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.</p> <p>ЗК8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>ЗК9. Здатність до адаптації та дій в новій ситуації.</p> <p>ЗК10. Здатність до креативного та критичного мислення.</p> <p>ЗК11. Здатність приймати обґрунтовані рішення.</p> <p>ЗК12. Навички міжособистісної взаємодії.</p> <p>ЗК13. Здатність свідомо та соціально відповідально діяти на основі етичних принципів.</p>
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності	<p>СК1. Здатність виявляти закономірності функціонування сучасної економіки на мікро-, мезо-, макро- та міжнародному рівнях.</p> <p>СК2. Здатність використовувати нормативні та правові акти, що регламентують професійну діяльність.</p> <p>СК3. Розуміння особливостей провідних наукових шкіл та напрямів економічної науки.</p> <p>СК4. Здатність пояснювати економічні та соціальні процеси і явища на основі теоретичних та прикладних моделей, аналізувати і змістовно інтерпретувати отримані результати.</p> <p>СК5. Розуміння особливостей сучасної світової та національної економіки, їх інституційної структури, обґрунтування напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави.</p> <p>СК6. Здатність застосовувати економіко-математичні методи та моделі для вирішення економічних задач.</p> <p>СК7. Здатність застосовувати комп'ютерні технології та програмне забезпечення з обробки даних для вирішення економічних завдань, аналізу інформації та підготовки аналітичних звітів.</p> <p>СК8. Здатність аналізувати та розв'язувати завдання у сфері</p>

	<p>регулювання економічних та соціально-трудових відносин.</p> <p>СК9.Здатність прогнозувати на основі стандартних теоретичних та економетричних моделей соціально-економічні процеси.</p> <p>СК10.Навички використання сучасних джерел економічної, соціальної, управлінської, облікової інформації для складання службових документів та аналітичних звітів.</p> <p>СК11.Здатність використовувати аналітичний та методичний інструментарій для обґрунтування економічних рішень.</p> <p>СК12.Здатність самостійно виявляти проблеми економічного характеру при аналізі конкретних ситуацій, пропонувати способи їх вирішення.</p> <p>СК13.Здатність проводити аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, стану функціональних підсистем підприємств, організацій та установ.</p> <p>СК14.Здатність поглиблено аналізувати проблеми і явища в одній або декількох професійних сферах з врахуванням ризиків та можливих соціально-економічних наслідків.</p> <p>СК15. Здатність розробляти заходи з формування й використання потенціалу аграрних підприємства, всіх видів ресурсів за різними сферами діяльності аграрних підприємства.</p> <p>СК16. Здатність оцінювати вплив та враховувати зовнішні та внутрішні фактори при плануванні діяльності та розробці торгової стратегії підприємства агробізнесу.</p> <p>СК17. Здатність розробляти та обґрунтовувати заходи та проектні рішення з покращення результативності підприємства агробізнесу в умовах невизначеності та ризику.</p>
--	--

З метою забезпечення кореляції визначених компетентностей з класифікацією компетентностей НРК використовується матриця відповідності визначених компетентностей та дескрипторів НРК, яка є інформаційним додатком (**Таблиця 1 Пояснювальної записки**).

V. Нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання

РН1. Асоціювати себе як члена громадянського суспільства, наукової спільноти, визнавати верховенство права, зокрема у професійній діяльності, розуміти і вміти користуватися власними правами і свободами, виявляти повагу до прав і свобод інших осіб, зокрема, членів колективу.

РН2. Відтворювати моральні, культурні, наукові цінності, примножувати досягнення суспільства в соціально-економічній сфері, пропагувати ведення здорового способу життя.

РН3. Знати та використовувати економічну термінологію, пояснювати базові концепції мікро- та макроекономіки,

РН4. Розуміти принципи економічної науки, особливості функціонування економічних систем.

РН5. Застосовувати аналітичний та методичний інструментарій для обґрунтування пропозицій та прийняття управлінських рішень різними

економічними агентами (індивідуумами, домогосподарствами, підприємствами та органами державної влади).

PH6. Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у сфері економічної діяльності.

PH7. Пояснювати моделі соціально-економічних явищ з погляду фундаментальних принципів і знань на основі розуміння основних напрямів розвитку економічної науки.

PH8. Застосовувати відповідні економіко-математичні методи та моделі для вирішення економічних задач.

PH9. Усвідомлювати основні особливості сучасної світової та національної економіки, інституційної структури, напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави.

PH10. Проводити аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, визначати функціональні сфери, розраховувати відповідні показники які характеризують результативність їх діяльності.

PH11. Вміти аналізувати процеси державного та ринкового регулювання соціально-економічних і трудових відносин.

PH12. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

PH13. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання соціально-економічних даних, збирати та аналізувати необхідну інформацію, розраховувати економічні та соціальні показники.

PH14. Визначати та планувати можливості особистого професійного розвитку.

PH15. Демонструвати базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні.

PH16. Вміти використовувати дані, надавати аргументацію, критично оцінювати логіку та формувати висновки з наукових та аналітичних текстів з економіки.

PH17. Виконувати міждисциплінарний аналіз соціально-економічних явищ і проблем в одній або декількох професійних сферах з врахуванням ризиків та можливих соціально-економічних наслідків.

PH18. Використовувати нормативні та правові акти, що регламентують професійну діяльність.

PH19. Використовувати інформаційні та комунікаційні технології для вирішення соціально-економічних завдань, підготовки та представлення аналітичних звітів.

PH20. Оволодіти навичками усної та письмової професійної комунікації державною та іноземною мовами.

PH21. Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик економічних систем різного рівня, а також особливостей поведінки їх суб'єктів.

PH22. Демонструвати гнучкість та адаптивність у нових ситуаціях, у роботі із новими об'єктами, та у невизначених умовах.

PH23. Показувати навички самостійної роботи, виявляти критичність та самокритичність.

PH24. Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та свідомо на основі етичних принципів, цінувати та поважати культурне різноманіття, індивідуальні відмінності людей.

PH25. Вміти координувати дії та контролювати процес формування й використання всіх видів ресурсів на аграрних підприємствах.

PH26. Передбачати та оцінювати вплив зовнішніх і внутрішніх факторів на результативність діяльності підприємств агробізнесу при плануванні діяльності та розробці торговельної стратегії на відповідних ринках.

PH27. Впроваджувати в виробничу систему та систему управління підприємством розроблені заходи та проектні рішення з покращення результативності діяльності підприємств агробізнесу в умовах невизначеності та ризику.

СТРУКТУРА ПРОГРАМИ ПІДГОТОВКИ БАКАЛАВРІВ

Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки,
спеціальність 051 «Економіка»,
освітньо-професійна програма «Економіка агробізнесу»

Складові освітньо-професійної програми	Загальна кількість		Структура, %
	кредитів ЄКТС	годин	
ЦИКЛ ЗАГАЛЬНОЇ ПІДГОТОВКИ	39	1170	16%
<i>БАЗОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ</i>	24	720	10%
<i>ВАРІАТИВНІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ</i>	15	450	6%
ЦИКЛ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ	201	6030	84%
<i>БАЗОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ</i>	156	4680	65%
<i>ВАРІАТИВНІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ</i>	45	1350	19%
ЗАГАЛЬНА КІЛЬКІСТЬ :	240	7200	100%
<i>в тому числі: варіативна складова</i>	60	1800	25%

Складові освітньо-професійної програми	Загальна кількість		Форма контролю
	кредитів ЄКТС	годин	
ЦИКЛ ЗАГАЛЬНОЇ ПІДГОТОВКИ			
<i>БАЗОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ</i>			
УКРАЇНСЬКА МОВА (за професійним спрямуванням)	5	150	Екзамен
ІНОЗЕМНА МОВА (за професійним спрямуванням)	9	270	Залік, Екзамен
СОЦІАЛЬНА ТА ЕКОНОМІЧНА ІСТОРІЯ УКРАЇНИ	5	150	Екзамен
ФІЛОСОФІЯ	5	150	Екзамен
РАЗОМ БАЗОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ:	24	720	
<i>ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ (ELECTIVE COURSES)</i> (вибір навчальних дисциплін здійснюється із загальноуніверситетського пулу)			
НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОГО СПРЯМУВАННЯ	5	150	Залік
НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА ТЕХНОЛОГІЧНОГО СПРЯМУВАННЯ	5	150	Залік
НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА ПРАВОВОГО СПРЯМУВАННЯ	5	150	Екзамен
РАЗОМ ВАРІАТИВНІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ:	15	450	
РАЗОМ ЦИКЛ ЗАГАЛЬНОЇ ПІДГОТОВКИ:	39	1170	
ЦИКЛ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ			
<i>БАЗОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ</i>			
ВИЩА МАТЕМАТИКА	5	150	Екзамен
ТЕОРІЯ ЙМОВІРНОСТІ ТА МАТЕМАТИЧНА СТАТИСТИКА	5	150	Екзамен
ДОСЛІДЖЕННЯ ОПЕРАЦІЙ І МЕТОДИ ОПТИМІЗАЦІЇ	5	150	Екзамен
ЕКОНОМЕТРИКА	5	150	Екзамен
ІНФОРМАТИКА	5	150	Залік
ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ	5	150	Екзамен
МІКРОЕКОНОМІКА	4	120	Залік
МАКРОЕКОНОМІКА	4	120	Залік
СТАТИСТИКА	5	150	Екзамен
ЕКОНОМІКА УКРАЇНИ	4	120	Залік
ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВА	10	300	Екзамен, Екзамен
МЕНЕДЖМЕНТ	4	120	Залік
СВІТОВЕ ГОСПОДАРСТВО І МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ	5	150	Екзамен
КУРСОВА РОБОТА: ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВА	1	30	Курсова робота
ЕКОНОМІКА ПРАЦІ	5	150	Екзамен
ФІНАНСИ	5	150	Екзамен
БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК	5	150	Екзамен
МАРКЕТИНГ	5	150	Екзамен
ІНОЗЕМНА МОВА АКАДЕМІЧНОЇ ТА ПРОФЕСІЙНОЇ КОМУНІКАЦІЇ	4	120	Залік
ЕКОНОМІКА АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ	4	120	Залік
АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ	6	180	Екзамен
КОМПЛЕКСНА КУРСОВА РОБОТА	1	30	Курсова робота
ОРГАНІЗАЦІЯ АГРОБІЗНЕСУ	6	180	Екзамен
ЕКОНОМІКА ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ІННОВАЦІЙНОЇ	5	150	Екзамен

ДІЯЛЬНОСТІ В АГРОБІЗНЕСІ			
ПЛАНУВАННЯ І КОНТРОЛЬ НА ПІДПРИЄМСТВАХ АГРОБІЗНЕСУ	5	150	Екзамен
КУРСОВА РОБОТА: Розробка бізнес-плану	1	30	Курсова робота
НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА «Університетська освіта»	1	30	Залік
ОЗНАЙОМЛЮВАЛЬНА ПРАКТИКА	1	30	ЗВІТ
ТРЕНІНГ-КУРС «Безпека життєдіяльності»	2	60	Залік
ТРЕНІНГ-КУРС «Основи охорони праці»	2	60	Залік
ВИРОБНИЧА ПРАКТИКА	3	90	ЗВІТ
КОМПЛЕКСНИЙ ТРЕНІНГ	2	60	ЗВІТ
НАУКОВО-ДОСЛІДНА ПРАКТИКА	3	90	ЗВІТ
ПЕРЕДДИПЛОМНА ПРАКТИКА	9	270	ЗВІТ
ДИПЛОМНА РОБОТА	14	420	
РАЗОМ БАЗОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ:	156	4680	
<i>ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ</i>			
МАЙНОР (або ВІЛЬНИЙ МАЙНОР) (MINOR COURSE)			
<i>(вибір навчальних дисциплін здійснюється із загальноуніверситетського пулу)</i>			
МАЙНОР або ВІЛЬНИЙ МАЙНОР	5	150	Залік
МАЙНОР або ВІЛЬНИЙ МАЙНОР	5	150	Залік
МАЙНОР або ВІЛЬНИЙ МАЙНОР	5	150	Залік
МАЙНОР або ВІЛЬНИЙ МАЙНОР	5	150	Залік
<i>Студенти, що обрали освітньо-професійну програму мають обрати один із запропонованих за мейджорів:</i>			
МЕЙДЖОР «Механізм функціонування аграрних ринків»			
ТОРГОВІ СТРАТЕГІЇ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ	5	150	Залік
СТРАХУВАННЯ В АГРАРНОМУ БІЗНЕСІ	5	150	Залік
ІНФРАСТРУКТУРА АГРАРНОГО РИНКУ	5	150	Екзамен
ЕКОНОМІКА СВІТОВОГО СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА	5	150	Залік
УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ	5	150	Залік
МЕЙДЖОР «Організація агробізнесу на сільських територіях»			
ОСНОВИ АГРАРНОГО КОНСАЛТИНГУ	5	150	Залік
СОЦІОЛОГІЯ ПРАЦІ	5	150	Залік
ПОТЕНЦІАЛ І РОЗВИТОК ПІДПРИЄМСТВ АГРОБІЗНЕСУ	5	150	Екзамен
КООПЕРАЦІЯ В АГРОБІЗНЕСІ	5	150	Залік
ПРОЕКТНИЙ АНАЛІЗ В АГРОБІЗНЕСІ	5	150	Залік
ВСЬОГО ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ (майнори, мейджори)	45	1350	
ВСЬОГО ЦИКЛ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ:	201	6030	
ВСЬОГО	240	7200	

VI. Форми атестації здобувачів вищої освіти

Форми атестації здобувачів вищої освіти	Атестація за спеціальністю здійснюється у формі: <ul style="list-style-type: none"> ▪ публічного захисту дипломної роботи бакалавра за спеціальністю 051 Економіка освітньо-професійної програми Економіка агробізнесу (денна форма) або єдиного кваліфікаційного іспиту за спеціальністю у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України (заочна форма).
Вимоги до заключної кваліфікаційної роботи (за наявності)	<p>Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця розробляє та затверджує:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) положення про Екзаменаційну комісію (ЕК); 2) порядок перевірки кваліфікаційних дипломних бакалаврських роботи на плагіат; 3) нормативи унікальності текстів кваліфікаційних дипломних бакалаврських робіт. <p>Атестація осіб, які здобувають ступінь бакалавра, здійснюється ЕК, до складу якої можуть включатися представники роботодавців та їх об'єднань.</p> <p>Атестація здійснюється відкрито і публічно.</p> <p>Дипломна робота бакалавра допускається до захисту перед ЕК за умови, якщо рівень її унікальності (оригінальності) відповідає нормативу, який офіційно затверджений Харківським національним економічним університетом імені Семена Кузнеця.</p> <p>Вимоги до заключної кваліфікаційної роботи:</p> <p>Кваліфікаційна дипломна бакалаврська робота – це навчально-наукова робота студента, яка виконується на завершальному етапі здобуття кваліфікації бакалавра з економіки для встановлення відповідності отриманих здобувачами вищої освіти результатів навчання (компетентностей) вимогам стандартів вищої освіти. Вона є кваліфікаційним документом, на підставі якого ЕК визначає рівень теоретичної підготовки випускника, його готовність до самостійної роботи за фахом і приймає рішення щодо присвоєння відповідної кваліфікації та видачу диплома.</p> <p>Дипломна робота бакалавра є інструментом закріплення та демонстрації сформованих упродовж навчання загальних та спеціальних компетентностей відповідно профілю обраної спеціальності.</p> <p>Для оприлюднення та публічного ознайомлення зі змістом кваліфікаційних робіт, запобігання академічного плагіату дипломні роботи мають бути розміщені на офіційному сайті Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця.</p>

VII. Вимоги до наявності системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти

Визначаються відповідно до Європейських стандартів та рекомендацій щодо забезпечення якості вищої освіти (ESG) та статті 16 Закону України «Про вищу освіту».

<p>Принципи та процедури забезпечення якості освіти</p>	<p>Принципи забезпечення якості освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> • відповідальність за якість вищої освіти, що надається; • забезпечення якості відповідає різноманітності систем вищої освіти, закладів вищої освіти, програм і студентів; • забезпечення якості сприяє розвитку культури якості; • забезпечення якості враховує потреби та очікування студентів, усіх інших стейкхолдерів та суспільства. <p>Процедурами забезпечення якості освіти є:</p> <ul style="list-style-type: none"> • розробка стратегії і політики в сфері якості вищої освіти; • розробка механізму формування, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм; • розробка системи оцінювання знань здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних і педагогічних працівників та регулярного оприлюднення результатів таких оцінювань на офіційному веб-сайті ХНЕУ ім. С. Кузнеця, на інформаційних стендах та в будь-який інший спосіб, згідно з розробленими та затвердженими правилами. • організація підвищення кваліфікації педагогічних, наукових і науково-педагогічних працівників; • формування необхідних ресурсів для організації освітнього процесу, у тому числі самостійної роботи студентів, за кожною освітньою програмою; • створення та функціонування інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом; • оприлюднення об'єктивної неупередженої інформації про освітні програми, ступені вищої освіти та кваліфікації; • розробка політики щодо ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату у наукових працях здобувачів вищої освіти; • інших процедур і заходів.
<p>Моніторинг та періодичний перегляд освітніх програм</p>	<p>Здійснюється моніторинг і періодичний перегляд програм з метою забезпечення їх відповідності потребам студентів і суспільства. Моніторинг спрямований на безперервне вдосконалення програм. Про будь-які дії, заплановані або вжиті як результат перегляду, слід інформувати всі зацікавлені сторони.</p> <p>Регулярний моніторинг, перегляд і оновлення освітніх програм мають на меті гарантувати відповідний рівень надання освітніх послуг, а також створює сприятливе й ефективне навчальне середовище для здобувачів вищої освіти. Це передбачає оцінювання:</p> <ul style="list-style-type: none"> • змісту програми в контексті останніх досліджень у сфері економіки, гарантуючи відповідність програми сучасним вимогам; • потреб суспільства, що змінюються; • навчального навантаження здобувачів вищої освіти, їх досягнень і результатів завершення освітньої програми; • ефективності процедур оцінювання студентів; • очікувань, потреб і задоволеності здобувачів вищої освіти змістом та процесом навчання;

	<ul style="list-style-type: none"> • навчального середовища відповідності меті і змісту програми; • якості сервісних послуг для здобувачів вищої освіти. <p>Програми регулярно переглядають і оновлюють, залучаючи до цього процесу здобувачів вищої освіти, роботодавців та інших стейкхолдерів.</p>
<p>Щорічне оцінювання здобувачів вищої освіти</p>	<p>Оцінювання здобувачів вищої освіти базується на принципах студентоцентрованого навчання та передбачає наступне:</p> <ul style="list-style-type: none"> • оцінювачі (експерти) ознайомлені з існуючими методами проведення тестування та екзаменування і отримують підтримку для розвитку власних навичок у цій сфері; • критерії та методи оцінювання, а також критерії виставлення оцінок оприлюднюються заздалегідь; • оцінювання здобувачів вищої освіти дозволяє продемонструвати ступінь досягнення ними запланованих результатів навчання; • оцінювання проводиться предметною комісією у складі більше ніж дві особи; • процедури оцінювання здобувачів вищої освіти повинні враховувати пом'якшувальні обставини; • оцінювання здобувачів вищої освіти є послідовним, прозорим та проводиться відповідно до встановлених процедур; • наявність офіційної процедури розгляду апеляцій здобувачів вищої освіти.
<p>Підвищення кваліфікації науково-педагогічних, педагогічних та наукових працівників</p>	<p>Система підвищення кваліфікації науково-педагогічних, педагогічних та наукових працівників розробляється у відповідності до діючої нормативної бази та будується на наступних принципах:</p> <ul style="list-style-type: none"> • обов'язковості та періодичності проходження стажування і підвищення кваліфікації; • прозорості процедур організації стажування та підвищення кваліфікації; • моніторингу відповідності змісту програм підвищення кваліфікації задачам професійного діяльності; • обов'язковості впровадження результатів підвищення кваліфікації в наукову та педагогічну діяльність; • оприлюднення результатів стажування та підвищення кваліфікації.
<p>Наявність необхідних ресурсів для організації освітнього процесу</p>	<p>Вищі навчальні заклади забезпечують освітній процес необхідними та доступними для здобувачів вищої освіти ресурсами (кадровими, методичними, матеріальними, інформаційними та ін.) та здійснюють відповідну підтримку студентів.</p> <p>При плануванні, розподілі та наданні навчальних ресурсів і забезпеченні підтримки здобувачів вищої освіти враховуються потреби різноманітного студентського контингенту (такого як студенти: з досвідом, заочної форми навчання, працюючі, іноземні, з особливими потребами) та принципи студентоцентрованого навчання.</p> <p>Внутрішнє забезпечення якості освіти гарантує, що всі необхідні ресурси відповідають цілям навчання, є загальнодоступними, а студенти поінформовані про їх наявність.</p>
<p>Наявність інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом</p>	<p>З метою управління освітніми процесами розроблено ефективну політику в сфері інформаційного менеджменту та відповідну інтегровану інформаційну систему управління освітнім процесом. Дана система передбачає автоматизацію основних функцій управління освітнім процесом, зокрема: забезпечення проведення вступної компанії, планування та організація навчального процесу; доступ до навчальних ресурсів; обліку та аналізу успішності здобувачів вищої освіти;</p>

	адміністрування основних та допоміжних процесів забезпечення освітньої діяльності; моніторинг дотримання стандартів якості; управління знаннями та інноваційний менеджмент; управління кадрами та ін.
Публічність інформації про освітні програми, ступені вищої освіти та кваліфікації	Достовірна, об'єктивна, актуальна, своєчасна та легкодоступна інформація про діяльність за спеціальністю 051 Економіка публікується на сайті ХНЕУ ім. С. Кузнеця, включаючи програми для потенційних здобувачів вищої освіти, студентів, випускників, інших стейкхолдерів і громадськості. Надається інформація про освітню діяльність за спеціальністю 051 Економіка, включаючи програми, критерії відбору на навчання; заплановані результати навчання за цими програмами; кваліфікації; процедури навчання, викладання та оцінювання, що використовуються; прохідні бали та навчальні можливості, доступні для студентів тощо.
Запобігання та виявлення академічного плагіату	Система забезпечення дотримання академічної доброчесності учасниками освітнього процесу, сформована в ХНЕУ ім. С. Кузнеця, базується на таких принципах: <ul style="list-style-type: none"> • дотримання загальноприйнятих принципів моралі; • демонстрація поваги до Конституції і законів України і дотримання їхніх норм; • повага до всіх учасників освітнього процесу незалежно від їхнього світогляду, соціального стану, релігійної та національної приналежності; • дотримання норм законодавства про авторське право; • посилення на джерела інформації у разі запозичень ідей, тверджень, відомостей; • самостійне виконання індивідуальних завдань. У випадку порушення принципів академічної доброчесності відповідні особи притягуються до відповідальності відповідно до законодавства та діючих у ХНЕУ ім. С. Кузнеця положень та норм.

Спеціальні вимоги до зарахування: Набір на спеціальність освітнього рівня «бакалавр» здійснюється за результатами зовнішнього незалежного тестування.

Для успішного засвоєння освітньої програми бакалавра абітурієнти повинні мати повну загальну середню освіту та здібності до оволодіння знаннями, уміннями й навичками в галузі загальноєкономічних та фахових наук.

Профіль програми: бакалавр економіки за освітньо-професійною програмою:

Економіка агробізнесу

Ключові результати навчання за освітньо-професійною програмою:

Економіка агробізнесу: використовувати знання, вміння та навички вирішення конкретних економічних завдань в сфері аграрного бізнесу щодо його ресурсного забезпечення, організації й планування ефективної роботи та перспектив розвитку в умовах невизначеності та ризику.

Професійні профілі випускників: (випускник) здатний виконувати професійні роботи (за Державним класифікатором професій ДК 003: 2010):
бакалавр з економіки за освітньо-професійною програмою Економіка агробізнесу

Фахівець підготовлений до роботи в галузях економіки за ДК 009:2010:

Код	Назва	NACE (Rev. 1.1)	ISIC (Rev. 4)
70.10	Діяльність головних управлінь (хед-офісів)	74.15*	7010
70.22	Консультавання з питань комерційної діяльності й керування	05.01* 74.14*	7020* 7020*
72.20	Дослідження й експериментальні розробки у сфері суспільних і гуманітарних наук	73.10* 73.20*	7220 7220
73.20	Дослідження кон'юнктури ринку та виявлення громадської думки	74.13	7320
74.90	Інша професійна, наукова та технічна діяльність, н.в.і.у.	63.40* 74.14*	7490* 7490*
84.11	Державне управління загального характеру	75.11	8411
84.13	Регулювання та сприяння ефективному веденню економічної діяльності	75.13*	8413
94.11	Діяльність організацій промисловців і підприємців	91.11	9411
96.0	Надання інших індивідуальних послуг		960

Фахівець здатний виконувати зазначені професійні роботи за ДК003:2010:

Код КП	Професійна назва роботи
1312	Керівники малих підприємств без апарату управління в промисловості
2414.1	Науковий співробітник (маркетинг, ефективність господарської діяльності, раціоналізація виробництва)
2414.2	Аналітик з питань фінансово-економічної безпеки
2419.1	Науковий співробітник (маркетинг, ефективність господарської діяльності, раціоналізація виробництва, інтелектуальна власність)
2419.2	Економіст із збуту Інженер з організації керування виробництвом Консультант з ефективності підприємництва Консультант з раціоналізації виробництва Фахівець з ефективності підприємництва
2441.1	Науковий співробітник (економіка) Науковий співробітник-консультант (економіка)
2441.2	Економіст Економіст з бухгалтерського обліку та аналізу господарської діяльності Економіст з договірних та претензійних робіт Економіст з матеріально-технічного забезпечення Економіст з планування Економіст з фінансової роботи Економіст із ціноутворення Економічний радник Консультант з економічних питань Оглядач з економічних питань

2447.1	Науковий співробітник-консультант (проекти та програми у сфері матеріального та нематеріального виробництва)
2447.2	Фахівець з управління проектами та програмами у сфері матеріального (нематеріального) виробництва
3436.1	Помічник керівника підприємства (установи, організації)
3436.2	Помічник керівника виробничого підрозділу Помічник керівника іншого основного підрозділу
3436.3	Помічники керівників малих підприємств без апарату управління

VII. Перелік нормативних документів, на яких базується Стандарт вищої освіти

- Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII «Про вищу освіту» [Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>];
- Закон України від 05.09.2017 р. «Про освіту» – [Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>];
- Постанова Кабінету Міністрів України від 29.04.2015 р. № 266 «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти» [Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-п>];
- Постанова Кабінету Міністрів України від 30.12.2015 р. № 1187 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти» [Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1187-2015-п/page>]
- Постанова Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 р. № 1341 «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій» [Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-п>];
- Національний класифікатор України: «Класифікація видів економічної діяльності» ДК 009: 2010 [Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>];
- Національний класифікатор України: «Класифікатор професій» ДК 003: 2010 ДК 003:2010 [Режим доступу: <http://www.dk003.com>];

Інші рекомендовані джерела

- Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG) [Режим доступу: http://ihed.org.ua/images/doc/04_2016_ESG_2015.pdf];
- International Standard Classification of Education (ISCED 2011): UNESCO Institute for Statistics [Режим доступу: <http://www.uis.unesco.org/education/documents/isced-2011-en.pdf>];
- ISCED Fields of Education and Training 2013 (ISCED-F 2013): UNESCO Institute for Statistics [Режим доступу: <http://www.uis.unesco.org/Education/Documents/isced-fields-of-education-training-2013.pdf>].

Пояснювальна записка

Таблиця 1

Матриця відповідності визначених компетентностей дескрипторам НРК (за 6-м рівнем, бакалаврським)

Класифікація компетентностей за НРК	Знання Зн1 Концептуальні знання, набуті у процесі навчання та професійної діяльності, включаючи певні знання сучасних досягнень Зн2 Критичне осмислення основних теорій, принципів, методів і понять у навчанні та професійній діяльності	Уміння Ум1 Розв'язання складних непередбачуваних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання, що передбачає збирання та інтерпретацію інформації (даних), вибір методів та інструментальних засобів, застосування інноваційних підходів	Комунікація К1 Донесення до фахівців і нефахівців інформації, ідей, проблем, рішень та власного досвіду в галузі професійної діяльності К2 Здатність ефективно формувати комунікаційну стратегію	Автономія та відповідальність АВ1 Управління комплексними діями або проектами, відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах АВ2 Відповідальність за професійний розвиток окремих осіб та/або груп осіб здатність до подальшого навчання з високим рівнем автономності
Загальні компетентності				
ЗК1			К1, К2	АВ1
ЗК2	ЗН1, ЗН2		К1	
ЗК3	ЗН1, ЗН2	УМ1		
ЗК4	ЗН2	УМ1	К1, К2	АВ2
ЗК5	ЗН1			
ЗК6			К1, К2	
ЗК7		УМ1	К1	
ЗК8	ЗН1	УМ1		
ЗК9		УМ1		АВ1
ЗК10	ЗН2			
ЗК11	ЗН2	УМ1		АВ1
ЗК12			К1, К2	
ЗК13	ЗН2		К1	АВ1
Спеціальні (фахові) компетентності				
СК1	ЗН2	УМ1		
СК2			К2	
СК3		УМ1		
СК4	ЗН2		К2	
СК5	ЗН1	УМ1		
СК6		УМ1		
СК7			К1	АВ1
СК8				АВ1
СК9	ЗН1			
СК10		УМ1		АВ1
СК11	ЗН1		К1	
СК12			К1	АВ2
СК13		УМ1		
СК14	ЗН1, ЗН2	УМ1		
СК15	ЗН1, ЗН2	УМ1	К1	
СК16	ЗН1, ЗН2	УМ1		
СК17	ЗН1, ЗН2	УМ1		АВ1

**Матриця відповідності визначених результатів навчання та компетентностей
за спеціальністю 051 «Економіка»
освітньо-професійна програма «Економіка агробізнесу»**

Програмні результати навчання	Компетентності																													
	Інтегральна компетентність	Загальні компетентності													Спеціальні (фахові) компетентності															
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
1. З'ясувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.	+	+	+			+			+		+	+	+			+		+									+			
2. Зберігати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя.	+	+	+		+		+			+		+	+				+					+		+						
3. Знати та використовувати економічну термінологію, пояснювати базові концепції мікро- та макроекономіки.	+			+	+	+								+			+	+										+	+	
4. Демонструвати розуміння принципів економічної науки, особливостей функціонування економічних систем.	+	+		+	+		+							+		+		+	+								+	+	+	+
5. Застосовувати аналітичний та методичний інструментарій для розуміння логіки прийняття господарчих рішень різними	+	+	+		+	+			+			+			+						+			+	+					+

12. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.	+		+		+					+	+	+	+									+	+		+				
13. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання соціально-економічних даних, збирати та аналізувати необхідну інформацію, розраховувати економічні та соціальні показники.	+				+	+		+	+							+			+	+					+				
14. Визначати та планувати можливість особистого професійного розвитку.	+		+	+					+		+	+							+	+				+					
15. Демонструвати базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні.	+		+	+			+	+		+													+	+		+			
16. Розуміти зміст, структуру і висновки наукових та аналітичних текстів з економіки.	+			+	+				+			+				+			+										
17. Виконувати міждисциплінарний аналіз соціально-економічних явищ і проблем в одній або декількох професійних сферах з врахуванням ризиків та можливих соціально-економічних наслідків.	+			+			+	+			+	+				+			+	+					+	+	+	+	
18. Використовувати нормативні та правові акти, що регламентують професійну діяльність.	+			+					+			+											+			+	+		+
19. Використовувати інформаційні та комунікаційні технології для вирішення соціально-економічних завдань, підготовки та представлення аналітичних звітів.	+		+				+	+	+	+									+	+			+						
20. Оволодіти навичками усної та письмової професійної комунікації державною та іноземною мовами.	+					+	+			+	+					+		+							+				

